

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้า
ของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัย: นายรักไทย วีรานันต์

ชื่อปริญญา: เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชา: ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

... .

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุสน วรรณเอกศิริ)

๕ / ๓๓ / ๖๖

การวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้าของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้าของเกษตรกร และ 2) ความต้องการของเกษตรกรในการปรับปรุงวิถีดำเนินงานของการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้า ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยคือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้าในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 255 ราย ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจการทำฟาร์มและพฤติกรรมการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 50 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 มีรายได้เฉลี่ยปีละ 228,994.32 บาท ใช้เงินของตนเองร่วมกับเงินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ มีพื้นที่ในการเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ย 415.52 ไร่ มีแรงงานในครัวเรือนที่สามารถช่วยเหลือในการเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ย 2 คน ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อมาแล้วเฉลี่ย 15 ปี ส่วนมากเป็นฟาร์มขนาดเล็ก โดยเลี้ยงแบบอิสระและเป็นเจ้าของคนเดียว มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เฉลี่ย 9 ครั้งต่อปี มีความไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่ระดับมาก รับฟังข่าวสารจากสื่อมวลชนทางโทรทัศน์มากที่สุดมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย ปีละ 3 ครั้ง มีการรับรู้คุณลักษณะของ

เทคโนโลยีในระดับมาก ในการรับรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทย โรคและการป้องกันโรค กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ ตลาดโคเนื้อ การเลี้ยงและการจัดการฟาร์ม การผสมพันธุ์และการปรับปรุงพันธุ์ รองลงมามีการรับรู้ระดับปานกลาง คือพันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์ การบริหารธุรกิจฟาร์มโคเนื้อ และอาหารและการให้อาหารโคเนื้อ ส่วนการวางแผนและการบริหารส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อได้มีการรับรู้ในระดับน้อย

สำหรับระดับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้าตามการรับรู้ของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลพบว่าการยอมรับในระดับน้อย โดยมีรายละเอียดดังนี้ การยอมรับเกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรค กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงและการค้าในระดับมาก รองลงมามีการยอมรับในระดับปานกลางเกี่ยวกับการเลี้ยงและการจัดการฟาร์มโคเนื้อ และมีการยอมรับในระดับน้อยเกี่ยวกับการผสมพันธุ์และการปรับปรุงพันธุ์ การบริหารธุรกิจฟาร์มโคเนื้อ ตลาดโคเนื้อ พันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์ อาหารและการให้อาหารโคเนื้อ และการวางแผนและบริหารส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อตามลำดับ

ส่วนปัจจัยซึ่งมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้าของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่ารายได้ ขนาดของฟาร์ม ประสบการณ์ทางการเกษตร ประสบการณ์การฝึกอบรม การรับรู้คุณลักษณะของเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่อายุและแรงงานในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อ นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการศึกษาจะมีผลต่อระดับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้า ส่วนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การรับฟังข่าวสารการเกษตรจากสื่อมวลชน และการไว้วางใจต่อตัวเจ้าหน้าที่ไม่น่าจะมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้า

ในด้านความต้องการของเกษตรกรในการปรับปรุงวิถีดำเนินการเลี้ยงโคเนื้อนั้นเกษตรกรมีความต้องการมากเกี่ยวกับการมีพ่อแม่พันธุ์โคเนื้อพันธุ์ดี การปรับราคาโคเนื้อให้สูงขึ้น ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และการมีแหล่งอาหารสัตว์ช่วงฤดูแล้ง

ABSTRACT

Title: INFLUENTIAL FACTORS ON ADOPTION OF COMMERCIAL BEEF
CATTLE RAISING TECHNOLOGY BY FARMERS IN PETCHABUN
PROVINCE, THAILAND

By: Rakthai Veerananant

Degree: Master of Agricultural Technology
(Agricultural Extension)

Major Field: Agricultural Extension

Chairman, Thesis Advisory Board:

(Assistant Professor Dr.Boonsom Waraegsiri)

5 / Nov. / 1996

The objectives of the study were to describe: 1) factors related to the adoption levels of commercial beef cattle raisers in Petchabun province; and 2) technological needs of the farmers in profitable beef cattle raising at commercial level.

The data were collected by means of interview schedule from 255 farmers, multi-stage randomly selected from the population of 698, and analyzed through the Statistical Package for the Social Sciences: SPSS/PC+.

The results of the study revealed that the beef cattle raisers were 50 years old on average, most of them had 1 - 4 years of formal education with an annual income of 228,994.32 Baht. The majority of them had their own capital together with loan from Bank of Agriculture and Agricultural Cooperative. The farmers

owned 415.52 rai of land and two family members were available for farm chores. The farmers had an average of fifteen years experience in beef cattle raising. Most of the farms were small and private. The farmers contacted livestock agents 9 times a year. Their agents were highly esteemed by the farmers.

Television was the main channel of perceiving technical information. The farmers had attended averagely three meetings annually with beef cattle raising as main item of discussion. They perceived the characteristics of technology at a high level. The technologies dispensed through mass media from the most important to the least were: beef cattle raising in Thailand; diseases and the prevention; laws and legal procedures pertaining to beef cattle raising; business and marketing; beef cattle raising and farm management; livestock improvement and breeding; breeds and selection of breeds; farm management; feed and feeding; and planning and promotion of beef cattle raising.

The farmers adoption of commercial beef cattle production was found at a low level on average. The technologies adopted at a high level were diseases and prevention as well as laws and regulations concerning beef cattle raising and business. The technology adopted at a moderate level was beef cattle raising and farm management. The following technologies were adopted at a low level: livestock improvement and breeding; beef cattle farm management; beef cattle marketing; breeds and selection of breeds; feed and feeding; and planning and promotion of beef cattle raising.

Different degrees of correlations existed between the adoption of technology and a number of characteristics. Annual income, farm sizes, farming experience, training experience, and perception of technologies were significantly correlated with adoption of beef cattle technology but age and family labor were not. Education was found to be likely to affect adoption of technology while contact with livestock agents, access to information through mass media, and trust in livestock agents were unlikely to affect the farmers adoption of technology.

The farmers were also found to have great needs for good cows and bulls; for higher prices of beef cattle; and for adequate pastures as well as grazing areas in dry season.